

Lektionsplanering: Imperialism, kolonialism och nationalism på 1800-talet med koppling till 1900-talets världskrig

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Historia 1a1

Tema: 1800-talet - Imperialism, kolonialism, nationalism och Sveriges perspektiv, med koppling till 1900-talets världskrig

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium E	Betygskriterium C
Europa och världen under 1800-talet, med fokus på imperialism, kolonialism och nationalism.	Eleven redogör för centrala händelser och utvecklingslinjer under 1800-talet.	Eleven förklarar samband mellan historiska händelser och utvecklingslinjer.
Sveriges historia under samma period, exempelvis fosterlandsvurm, förlusten av Finland och demokratisering.	Eleven beskriver viktiga svenska händelser och deras betydelse.	Eleven analyserar svenska historiska skeenden i ett större sammanhang.

[Kursplan Gy11, Historia]

Mer fördjupande innehåll för presentation och dokument

Introduktion till 1800-talet

- 1800-talet präglades av snabba tekniska framsteg genom industrialiseringen vilket förändrade både ekonomi och samhällsstruktur i Europa.
- De politiska maktbalanserna förändrades kontinuerligt efter Napoleontiden, och nationella identiteter växte fram i takt med att folk började se sig som en del av en nation.
- Den snabba utvecklingen och konkurrensen ledde till spänningar mellan Europas stormakter.

Imperialism

- Imperialismen innebar en intensiv kapplöpning mellan Europa och andra västerländska makter att erövra och kontrollera landområden främst i Afrika och Asien för ekonomiska och politiska syften.
- De industrialiserade länderna behövde råvaror till sina fabriker och nya

marknader för sina varor, vilket drev expansionen.

- Imperialismen skapade maktobalans och rivalitet, exempelvis mellan Storbritannien och Tyskland, vilket bidrog till ökade internationella spänningar.
- Detta utlöste i slutänden konflikter som låg till grund för första världskriget då stormakter kämpade om inflytande och herravälde.

Kolonialism

- Kolonialismen var mer än bara erövring: den innebar också administrativ och ekonomisk kontroll över kolonier som ofta ledde till exploatering av lokalbefolkningen och förtryck av deras kultur.
- Européer betraktade ofta kolonialmaktens kultur som överlägsen, vilket legitimerade våld och tvång mot ursprungsbefolkningar.
- Den ojämlika världshandeln bidrog till fattigdom och konflikter i koloniserade områden, vars konsekvenser märks än idag.
- Konflikter om kolonier och resurser var en faktor som förvärrade maktkampen mellan stormakterna i Europa, med upprustning och allianser som följd.

Nationalism

- Nationalismen föddes ur idéerna om folkmakt och självbestämmande efter franska revolutionen och spreds som en stark kraft under 1800-talet.
- Nationalismen drev fram enhetsstater som Tyskland och Italien, men väckte också konflikter i mångkulturella riken som Österrike-Ungern och Osmanska riket.
- Nationalism kunde förena folk i kampen för självständighet men användes också för aggressiv expansion och krigföring.
- Rivaliteten mellan nationalistiska idéer och staters intressen ökade spänningen och bidrog till första världskrigets utbrott, då nationalistiska grupper kämpade inom och mellan länder.

Sveriges perspektiv

- Den svenska nationalismen inspirerades av fosterlandsvurm och en vilja att stärka nationell identitet efter förlusten av Finland 1809, som sågs som en "nationell katastrof".
- Sverige genomgick gradvis demokratisering med utvidgad rösträtt och politiska reformer under 1800-talet.
- Nationalismen i Sverige präglades av en stark historisk nostalgi och patriotism snarare än aggressiv expansion.
- Dessa förändringar bidrog till stabilitet i Sverige men inspirerades av samma nationalistiska rörelser som i Europa.

Koppling till 1900-talets världskrig

- Imperialismens kapplöpning om kolonier och maktbalans skapade konfliktlinjer mellan Europas stormakter.
- Nationalismens hårda motsättningar mellan folk och riken lade grunden för konflikter och krig, inte minst i Balkan där nationalism bidrog till utbrottet av första världskriget.
- Den försämrade relationen mellan länderna runt 1900-talets början, färgad av rivalitet och alliansbyggande, utlöste storskaliga konflikter.
- De närmast oräkneliga små konflikter som frodades under 1800-talet kulminerade och under första världskriget omvandlades till global konflikt.
- Förlusten, trauma och politiska förändringar under/efter första världskriget bidrog i sin tur till klimatet som möjliggjorde andra världskriget.

Tags: [Planering](#)